

Datum vergadering : 12 juli 2018

Aanwezig:

Raadsleden:

Leefbaar 3B : Don van Doorn, Wouter Hoppenbrouwer, Jan Pieter Blonk, Machiel Crielaard, Marjolein Gielis, Henk Meester, Leon Erwich, Georgine Zwinkels, Johan Phillippens
VVD : Alexander Kuipers, Nathalie van Bakel, Marloes Draak, Eric Kampinga, Ed van Santen, Mauriel van As, Matthijs Machielse
CDA : Matthijs Ruitenbergh, Nelleke Bouman, Hans van der Stelt, Dave Bergwerff, Frans Ammerlaan
CU : Kees-Willem Markus, Jurjen Dieleman, Paul Lieveerse
WIJ Lansingerland : Leon Hoek, Petrine van Olst, Jan Jumelet
D66 : Michiel Muis, Ineke den Heijer, Erik Jonker
GroenLinks : Marco Ruijtenberg, Selgei Gabin
PvdA : Petra Verhoef

Voorzitter : Pieter van de Stadt

Griffier : Marijke Walhout

Wethouders : Simon Fortuyn, Kathy Arends, Albert Abee, Ankie van Tatenhove

Gemeentesecretaris : plv Sandra Hammer

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering om 20.00 uur en heet aanwezigen van harte welkom. Hij constateert, dat de raad compleet aanwezig is.

2. Trekken van het lot ter bepaling van het raadslid bij wie een eventuele stemming zal beginnen

Mocht er sprake zijn van een hoofdelijke stemming, dan is nummer 11, de heer Erwich, de primus inter pares.

3. Vragenhalfuurtje voor raadsleden

Er zijn geen vragen aangemeld.

4. Spreekrecht voor niet-raadsleden

Er hebben zich geen insprekers gemeld.

5. Vaststelling van de agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

6. Vaststelling verslag vorige vergadering d.d. 5 juli 2018

Het verslag van de vorige vergadering wordt conform vastgesteld. Aldus besloten.

7. Besprekpunten

7.a Kaderbrief 2019-2022

De voorzitter geeft aan, dat er moties en amendementen zijn aangekondigd. Hij geeft de raad niet alleen gelegenheid om in te gaan op de moties en amendementen, maar ook om algemene woorden te zeggen, mocht daar behoefte aan zijn.

De heer Van Doorn zegt, dat de lijn, die in de commissie gevolgd is nog steeds staat. In de kaderbrief zit een aantal onzekerheden met PM posten. Vanuit het coalitieakkoord is er een erg ambitieus programma; het wordt nog een hele tour om dit een mooie plek te geven. Aangekondigd is, dat dit op korte termijn verwacht kan worden, na het zomerreces. In die discussie moet de inhoudelijke verdeling van de posten een plek krijgen. Die koers volgt L3B nog steeds. Dit is zijn bijdrage nu, want het meeste is in de commissie al verteld.

Mevrouw Verhoef heeft wat algemene woorden gesproken over de kaderbrief tijdens de commissievergadering en dat gaat zij niet herhalen. Zij heeft toen een amendement en een aantal

moties aangekondigd. Als de voorzitter haar dit toestaat, wil zij die verder toelichten. Haar stem is een beetje schors, dus het is geen emotie wat te horen is, hoewel zij altijd wel wat emotie heeft m.b.t. bouwen. Het coalitieakkoord belooft woningen voor een diversiteit aan mensen met lage, middel en hoge inkomens, grotere en kleinere huishoudens, jong, oud, starters in koop, sociale huurwoningen enzovoorts. Het leek de woonbelofte van vele partijen tijdens de verkiezingen waar te maken, maar toch is er heel onopvallend een flinke reductie gedaan in de ambitie van bouwen. Dat is al gedaan door het vorige college, dat al in de meerjaren prognose grondexploitatieplan van mei 2018 de aantallen te bouwen woningen naar beneden bijstelde. Dit college corrigeerde het niet en hield dus haar belofte naar de kiezers niet. Het zijn de cijfers, zoals die er waren in het diepste van de crisis in 2014. De omliggende gemeenten, zoals Zoetermeer, Zuidplas en Rotterdam houden hun ambitie wel, zij houden wel de belofte aan inwoners die op zoek zijn naar een passende woning. Ziet men de vrachtwagens zand en de bouwvakkers daarheen trekken, omdat hier geen lef is? De inwoners worden dubbel gepakt. Geen huizen, hogere lasten, saldi worden in het schuldengat gestopt i.p.v. OZB-verlaging. Wat de PvdA betreft, is het wat deprimerend. Ze leest nu het dictum voor van het amendement:

A2018-013 Bouwambitie op niveau houden

In de kaderbrief in de tabel op pagina 7, de derde rij, die de toename van aantallen woningen per begrotingsjaar toont, de getallen 450 in 2019 en 400 per jaar in de jaren 2020, 2021 en 2022 te vervangen door: 525 (2019), 850 (2020), 700 (2021) en 500 (2022).

Mevrouw Verhoef licht toe, dat het totaal dan uit komt op het aantal woningen wat al in de begroting stond van 2018-2021, vastgesteld in november 2017. Voor 2022 heeft ze er zelf 500 bij gezet. Het amendement wordt mede ingediend door GL en WIJ. Hiermee wordt recht gedaan aan de plan in de begroting en worden beloften tijdens de verkiezingen nagekomen. Dan de motie energietransitie; deze wordt ook door de GL en WIJ mede ingediend.

M2018-009 sociale energietransitie

Er is een grote energietransitie-opgave, waar individuele inwoners hun bijdrage aan moeten leveren. Natuurlijk moet de gemeente Lansingerland dit zelf ook doen, maar het is belangrijk, dat de gemeente inwoners faciliteert in hun ambities naar het gebruik van duurzamere vormen van energie. Dat kan door investeringen te doen aan het eigen huis, zoals zonnepanelen en andere aanpassingen. Voor individuele huishoudens met lage inkomens is dat een relatief grote investering en de kosten gaan voor de baten uit. Mensen met een laag inkomen durven of kunnen deze investering niet maken en dat zou een vertraging kunnen geven m.b.t. de energietransitie in Lansingerland. Ook besparingen komen voor hen niet in beeld.

Het dictum luidt:

Draagt het college op om in de uitwerking van het duurzaamheidsplan in het najaar 2018 een aantal concrete voorstellen op te nemen, waarmee de energietransitie ook binnen het bereik komt van inwoners met een laag inkomen.

Het is nu het moment om dit te gaan uitwerken. Als gewacht wordt tot de bespreking van het collegeprogramma, dan is het eigenlijk te laat. De volgende motie is ook met GL ingediend, samen met de PvdA, over het integraal huisvestingsplan primair onderwijs.

M2018-010 integraal huisvestingsplan begin 2019 naar raad

Lansingerland is een jonge, groeiende gemeente. Het huidige IHP PO stamt uit 2013. Er is een enorme vertraging ontstaan in het opleveren van het nieuwe IHP, o.a. omdat het 2,5 jaar duurde voordat de Visienota Onderwijs 'met het oog op de toekomst' aan de raad werd aangeboden. Dit was n.a.v. een motie uit 2015. In allerlei stukken is te lezen, dat het de bedoeling was om het nieuwe IHP in 2017 te hebben. Na technische vragen van de PvdA wordt de raad geconfronteerd met uitstel naar begin 2020, terwijl de gegevens er gewoon zijn. Het loopt enorm achter de feiten aan als het gaat om huisvesting van primair onderwijs.

Het dictum luidt:

Draagt het college op: Niet begin 2020, maar al begin 2019 een voorstel met actualisatie van het IHP aan de raad voor te leggen; Een raming van de kosten voor het IHP vóór de begroting 2019+, dus in november 2018, gereed te hebben; Voortaan minimaal iedere 3 jaar een actualisatie van IHP te doen.

Mevrouw Verhoef licht toe, dat dit past bij een gemeente met jonge kinderen. Dan is men up to date met het IHP. De heer Markus leest in de beantwoording van het college, dat men 1,5 jaar nodig heeft om een goed IHP voor te bereiden. De PvdA wil nu dat 1,5 jaar in een half jaar gedrukt wordt. Begrijpt hij dat goed? Mevrouw Verhoef zegt, dat hij dit goed begrepen heeft. Ze heeft 2,5 jaar zitten wachten op een onderwijsnota, een visienota. In 2017 zijn de geactualiseerde getallen al bij elkaar gezet. En nu gaat iedereen zitten wachten tot begin 2020, voordat er een nieuw actualisatieplan komt. Het kan wel wat

sneller. De vorige wethouder heeft wat steken laten vallen en er moet nu maar een inhaalslag gemaakt worden. Hiermee is zij aan het einde gekomen van haar inbreng.

De heer Ruijtenberg merkt op, dat de kaderbrief dermate weinig ambitie toont. Beter kan gesproken worden van een kadermemo. De heer Heijdra heeft hier in de commissie het nodige over gezegd. Wat opvalt in de kaderbrief, is dat het dermate weinig ambitie heeft, dat er voortdurend geroepen wordt, door de conservatieve coalitie, dat er gewacht wordt op het collegeprogramma, dat er uitstel aangevraagd wordt, dat er eigenlijk niks gedaan wordt. De optimistische oppositie heeft daarom de handen in elkaar geslagen, of het nu gaat om duurzaamheid of sociale energietransitie of huisvesting voor scholen, om de nodige moties en amendementen in te sturen. Eén van de zaken waarvan deze partijen constateerden, dat er een ontzettend gebrek aan daadkracht is van dit college, heeft o.a. te maken met milieudoelstellingen. Dat kan simpel opgelost worden.

M2018-011 met openbare tapkraan bijdragen aan milieudoelstellingen

Op dit moment is in de Kerkstraat in Bleiswijk al een openbare tapkraan van Dunea. Het voorstel van GL is om een onderzoek te laten uitvoeren door Dunea in samenwerking met de gemeente om een plan uit te werken om nog veel meer tapkranen te plaatsen. Deze tapkranen kosten per stuk slecht € 3.800, inclusief 10 jaar onderhoud door Dunea en kunnen bijdragen aan een enorme reductie van CO₂, omdat consumenten gestimuleerd worden om waterflesjes opnieuw te vullen met water. De besparing van CO₂ kan oplopen tot 5.000 kilo per jaar. GL is van mening, dat in de buitengebieden, maar ook in de dorpskernen, de winkelgebieden, bij sportvelden en recreatiegebieden meer van deze tapkranen geïnstalleerd kunnen worden.

Het dictum luidt:

Verzoekt het college om in 2018 een plan uit te werken om uiterlijk 1 april 2019 voldoende openbare tapkranen door Dunea te laten plaatsen.

De heer Markus zegt dat de CU een bijdrage m.b.t. de kaderbrief in de commissie heeft geleverd, dus daar zal hij verder niet op in gaan. Dat het beperkt is, heeft te maken met de coalitievorming. Volgend jaar hoopt hij op een kaderbrief, die zowel financiën als beleid bevat. Hij geeft een korte reactie op de moties en het amendement. Wat het IHP betreft, vraagt hij of het college het haalbaar acht, dat er 1,5 jaar in een half jaar gedrukt wordt. Haast is één ding, maar het moet ook goed en zorgvuldig gebeuren. Achteraf moet niet gezegd worden, dat als er meer tijd zou zijn geweest het een beter product zou opleveren. Graag een reactie. Wat betreft de tapkranen zit de CU er tweeledig in. Hierover is al eerder iets ingediend. Men weet wat het kost, men kan ook bij de begroting met een voorstel komen voor een aantal tapkranen en kijken of er een meerderheid voor te vinden is. Dan kunnen afwegingen gemaakt worden met het budget erbij. Wat de motie m.b.t. duurzaamheid betreft, wacht hij tot de tweede termijn, want er wordt nog meer ingediend. Hebben de aflopende aantallen te maken met materiaal en materieel, zoals wethouder Arends uitlegde? Graag een reactie van het college.

Mevrouw Van Olst heeft al eerder aangegeven, dat WIJ niet zomaar akkoord gaat met deze kaderbrief. De kaders die vandaag vast gesteld worden vormen de financiële basis voor de invulling van het collegeprogramma. WIJ vindt het te voorbarig om te stellen, dat er 4% OZB-verlaging moet worden doorgevoerd, voordat er een doorrekening is gemaakt. Dit zou kunnen betekenen, dat er ruim € 2mln minder aan OZB binnen komt, terwijl nog niet bekend is hoe de PM posten eruit zien en nog niet duidelijk is hoe hoog het IBP is. Daarom wil WIJ de volgende motie indienen, waarin WIJ samen met GL en PvdA voorstelt om de OZB als sluitstuk van de begroting te behandelen. Zij leest de motie voor:

M2018-012 OZB

In het coalitieakkoord wordt een lastenverlaging genoemd. Natuurlijk willen de oppositiepartijen ook dat er een lastenverlaging wordt doorgevoerd. Maar dit moet wel mogelijk zijn. De mogelijke doorrekening van het coalitieakkoord is de raad niet bekend. Ook in de kaderbrief waarover vandaag besloten wordt is niet duidelijk hoeveel geld waaraan besteed wordt en welke keuzes er gemaakt moeten worden. Wat wel al duidelijk wordt gesteld is dat de OZB-verlaging voor 2019 4% is ten opzichte van de lasten voor 2018, geschatte omvang ruim € 2 mio. Dit kan ons inziens niet. Dit legt vooraf een te groot beslag op de keuzeruimte die er is waarbij er nog een aantal onzekerheden zijn (bijvoorbeeld IBP en PM posten).

Overwegende dat: De raad van Lansingerland kaderstellend is; Het niet duidelijk is hoe hoog de P.M. posten worden; Het niet duidelijk is hoeveel het IBP bedraagt; Het niet duidelijk is hoeveel het coalitieakkoord gaat bedragen.

Het dictum luidt:

Draagt het college op: De OZB-verlaging niet op voorhand op 4% te stellen, maar deze als sluitstuk van de begroting mee te nemen.

Mevrouw Van Olst wil het woord geven aan de heer Jumelet. De heer Jumelet volstaat met het voorlezen van de motie, want dan is het duidelijk waar het om gaat.

M2018-013 duurzaamheid

De aarde schreeuwt om verduurzaming. Het valt niet meer te ontkennen: de aarde warmt jaarlijks verder op, het smelten van de ijskappen zet echt door, de zeespiegel stijgt, jaarlijks neemt onze energiebehoefte nog steeds toe. Kijk in de afgelopen maanden naar buiten en ervaar hoe ons klimaat anders wordt. Het is echt de hoogste tijd dat ook de gemeente Lansingerland verantwoordelijkheid neemt en een verdergaande bijdrage levert aan de verduurzaming en de energietransitie. Niets doen en terughoudendheid zijn geen optie! De duurzaamheidsdoelstellingen olopend tot 2050 van het kabinet worden in toenemende mate scherper neergezet onder meer door de nieuwe Klimaatwet, welke door een brede Kamermeerderheid is opgesteld, waaronder VVD, CDA en CU. Het is tijd voor ambitieuze resultaatafspraken ook in Lansingerland.

Overwegende dat: De raad van de gemeente Lansingerland kaderstellend is; Volgend op het actieprogramma Realistisch Duurzaam, de evaluatie daarvan en het jaaractieplan in het najaar een visiedocument duurzaamheid wordt verwacht; Duurzaamheid om leiderschap, moed en lef vraagt ook van en in onze gemeente; Duurzaamheid en de energietransitie gebaat is bij concrete doelstellingen; De gemeente, naast de burgers en bedrijven (onder meer de tuinbouw), een zeer belangrijke eigen verantwoordelijkheid heeft.

Het dictum luidt:

Draagt het college op: In het duurzaamheidsplan (najaar 2018) meerdere scenario's op te nemen met expliciet concrete ambitieuze doelstellingen en te behalen resultaten duurzaamheid en energietransitie inclusief een tijdsdoel waarmee minimaal in deze collegeperiode grote stappen worden gezet; In het duurzaamheidsplan (najaar 2018) deze doelstellingen en resultaten SMART op te nemen zodat de raad keuzes kan maken, kan monitoren, eventueel kan bijsturen en het college verantwoording kan afleggen; In het duurzaamheidsplan (najaar 2018) concrete doelstellingen en resultaten op te nemen op duurzaamheidsgebied en energietransitie van haar eigen organisatie/bedrijfsvoering (bijv. gemeentehuis in 2022 energie- en CO₂-neutraal, gemeentelijk wagenpark wordt met ingang van heden verduurzaamd waarbij in 2022 er geen diesel- of benzinevoertuigen meer worden gebruikt, op alle gemeentelijke gebouwen maximaal zonnepanelen zijn geplaatst etc. etc.); In het duurzaamheidsplan (najaar 2018) concrete doelstellingen en resultaten op te nemen vanuit de rol van regisseur duurzaamheid/ energietransitie over het aantal te realiseren zonnepanelen binnen de gemeente bij woningen en bedrijven; In het duurzaamheidsplan (najaar 2018) en de begroting van 2019 een realistische post op te nemen om de gestelde doelen en resultaten te bekostigen.

De heer Jumelet dient deze motie mede in namens GL en PvdA. Dank u wel.

De heer Ruitenber geeft aan, dat het CDA een beschouwing over deze kaderbrief al gegeven heeft bij de commissie. Hij zal dit niet herhalen. Het is inderdaad een atypische kaderbrief, daarover is hij het eens. Iedereen weet dat dat te maken heeft met het proces van de coalitievorming, waardoor het niet realistisch mogelijk was om het coalitieakkoord al te verrekenen in deze kaderbrief. Dat was qua tijd niet haalbaar, dus dat komt later. Hij beperkt zich tot een reactie op de verschillende amendementen en moties; ze zijn nu allemaal ingediend. Het amendement over de bouw: er is niemand in deze gemeente, die niet meer zou willen bouwen als zou kunnen. Graag hoort hij van het college wat er mogelijk is. Hij neemt aan, dat opgenomen wordt wat er kan. De suggestie, dat de gemeente expres minder zou gaan bouwen, zodat alle vrachtwagens naar Zoeter meer gaan rijden, vindt hij flauwekul. Mevrouw Verhoef heeft niet gezegd en niet willen suggereren, dat het college het expres doet. Ze heeft alleen waargenomen, dat in een periode van november tot mei, toen de meerjaren prognose grondexploitatie er lag, er ineens ongeveer een 30 tot 40% reductie in het aantal te bouwen woningen is geweest, waar geen debat over is gevoerd. De heer Ruitenber proefde uit haar toon, dat de PvdA het een beetje expres vond, maar misschien heeft hij dat verkeerd geïnterpreteerd. Dat zou kunnen. Dan de moties. De OZB als sluitstuk bij de begroting: iemand had het over een conservatieve coalitie en optimistische oppositie. Hij denkt, dat het ook andersom is: de coalitie is optimistisch. Met de kaders die nu gesteld worden, moet de OZB-verlaging gerealiseerd kunnen worden. De coalitie acht dit realistisch en is hier optimistisch over. Daarom denkt hij, dat het gewoon moet blijven staan. Hij vond het frappant, dat mevrouw Verhoef tussen neus en lippen door zei, dat de coalitie meer gaat voor schuldreductie dan voor OZB-verlaging. En even later dient de PvdA mede een motie in, die de OZB als sluitstuk van de begroting ziet. Dat is wel een beetje bijzonder. Over het IHP staat een toezegging op de toezeggingenlijst, die nog open staat, namelijk T2017-204. Hoe moet deze gerelateerd worden aan deze motie? Is het niet ongeveer hetzelfde? Dat geldt ook voor de watertappunten, T2017-090, een toezegging van wethouder Fortuyn. Hoe kan deze gezien worden in relatie tot de motie?

De heer Kuipers wil graag van de gelegenheid gebruik maken om nog even de heer Muis hartelijk te bedanken voor al de jaren, dat hij hier namens zijn partij zo eloquent het standpunt van D66 heeft vertegenwoordigd en dat ook t.o.v. andere partijen altijd heel collegiaal heeft gedaan. Hij is blij, dat hij behouden blijft voor de raad, maar niet meer als aanvoerder van D66. Tegelijk wil hij mevrouw Den Heijer alle succes wensen straks als nieuwe fractievoorzitter. Ook hij beperkt zich verder tot alle moties en het amendement. Het amendement over de woningen: hij hoort mevrouw Verhoef toch wel degelijk een verwijt maken, dat de ambitie naar beneden is bijgesteld. Volgens hem is de ambitie van de gemeente, dat hier maximaal gebouwd wordt. Maar de gemeente bouwt nou eenmaal niet zelf en er kan geen ijzer met handen worden gebroken. Als er dan ook geen materialen beschikbaar zijn, gaat het tempo naar beneden. Aannemers hebben het heel erg druk. Maar de ambitie is maximaal volgens hem. Er is geen enkele vertragende factor bij de gemeente, die ervoor zorgt dat er nu minder woningen worden gebouwd. Hij begrijpt de vorm van het amendement niet en het idee erachter ook niet. Dan de motie m.b.t. de sociale energietransitie. Eens met het idee, dat alle inkomensgroepen op enig moment in staat moeten zijn om bij te dragen en mee te doen aan de energietransitie. Voor zover mensen in een huurwoning wonen, ligt het bij de huisbaas. Als mensen in een koopwoning wonen: ga praten met de hypotheeknemer of er mogelijkheden zijn om het huis te verduurzamen. De VVD ziet hier geen rol in voor de gemeente en zeker niet omdat het inkomenspolitiek raakt. De gemeente kan geen subsidies geven aan mensen met lagere inkomens om hun huizen te verduurzamen. Daar moet echt een breder plan achter liggen dan de paar woorden van de motie. Mevrouw Verhoef licht het toe. Het verzoek is om met een goed plan te komen zodat mensen met een laag inkomen, die graag een investering willen doen m.b.t. de energietransitie, dat ook kunnen doen. Ze heeft niet gevraagd om een subsidie, maar om een plan. Het kan ook een cliëntondersteuning zijn om hen te coachen. De heer Kuipers is het er niet mee eens, dat zo'n plan van de gemeente afkomstig zou moeten zijn. De VVD zal de motie niet steunen. Dan de motie IHP: de VVD is niet helemaal duidelijk wat de urgentie is. In Bleiswijk speelt er wel wat. De VVD wacht even wat de wethouder hierover zegt. Dan de motie OZB: het mag duidelijk zijn, dat deze coalitie ervoor kiest om verlaging van de lasten van de burger tot het uitgangspunt van het beleid te maken en niet tot een sluitingspost van de begroting. Hier staat de VVD principieel tegenover de partijen die de motie indienen. De VVD vindt dat de lokale lasten van de inwoners naar beneden moeten. Dan de tapkranen: de heer Ruitenbergh heeft gelijk als hij zegt, dat er een toezegging is gedaan, maar dat hoort hij graag van het college. De VVD is niet tegen tapkranen. Hij kan het zich voorstellen, dat op toeristische routes op strategische punten een tapkraan komt. Dit zou dan bij de begroting behandeld kunnen worden als bekend is wat het gaat kosten en wat eraan uitgegeven kan worden. Dan de motie duurzaamheid: daar zit de VVD een beetje dubbel in. Die preambule, de inleiding, ja, men kan elkaar 4 jaar lang blijven verwijten, dat er niet genoeg aan duurzaamheid wordt gedaan. Dan gaat de coalitie 4 jaar lang zeggen dat het wel gedaan wordt. De oppositie blijft dan roepen van niet. Laat men de handen de komende 4 jaar ineens slaan om er samen aan te werken. Hij vindt het geen fijne toon. Ook vindt hij het niet nodig. De heer Jumelet is van mening, dat hij toch nooit tegen concrete afspraken kan zijn als het gaat om duurzaamheid. Als de toon de VVD niet aanspreekt, zou de VVD zich daar overheen kunnen zetten in het kader van de duurzaamheid. De heer Kuipers zegt dat hij hier preludeert op het tweede deel van zijn reactie op deze motie. Het onderwerp is vaag genoeg, maar de VVD is het er helemaal mee eens dat het zo smart mogelijk geformuleerd moet worden. Dit moet geen kwestie zijn van mooie vergezichten, maar concreet afspreken wat er moet gebeuren. Wat wordt er verwacht? Hoeveel geld heeft men er voor over? Wat wordt er gedaan? Binnen hoeveel jaar? Hoeveel moet het opleveren? Helemaal mee eens. De aanvliegroute die bepleit wordt, steunt de VVD helemaal. Hij stelt voor dat als het college met het duurzaamheidsplan komt en als de begroting voorligt en dus bekend is wat er te verhapstukken is financieel, dat er verlangd wordt dat er smart plannen komen over duurzaamheid.

Mevrouw Den Heijer merkt op, dat de kaderbrief zo goed mogelijk vorm gegeven is met de informatie die beschikbaar is. Daarvoor dank. Maar het biedt wat D66 betreft weinig handvatten en houvast voor een goede afweging en / of bijsturing, zoals men bij kaderstelling zou willen. Dit is al uitvoerig in de commissie besproken. De verleiding is nu groot, zeker als oppositiepartij, om allemaal inhoudelijke financiële moties en amendementen in te dienen n.a.v. het eigen verkiezingsprogramma. Die verleiding heeft D66 geprobeerd te weerstaan, want D66 wil beslissingen zoveel mogelijk integraal nemen. De alternatieven van de verschillende beleidsterreinen moeten tegen elkaar afgewogen worden, zowel inhoudelijk als financieel. Na een goed politiek debat moeten er afwegingen gemaakt worden. D66 kan op dit moment niet meegaan in het reserveren van bedragen voor willekeurige onderwerpen. D66 ziet die discussie graag tegemoet bij de begroting. Dit betekent overigens niet, dat D66 inhoudelijke moties niet kan steunen. D66 wil 3 belangrijke focussen mee geven aan het college; dit is niet verwoord in een amendement of een motie. D66 vindt belangrijk: een gezonde, aantrekkelijke, duurzame leefomgeving, gezonde lucht en minder lawaai. Dit moet echt blijvend aandacht hebben. Dit geldt ook voor het daadwerkelijk doorpakken op het gebied van duurzaamheid en energietransitie in visie, planvoering, maar ook in uitvoering. D66 ziet het als een belangrijke uitdaging voor het nieuwe college, ook om dit in de verdere beleidsaccenten vorm te geven. Het tweede punt: de jeugd is de grootste rijkdom, daarom verdienen ze goed onderwijs en in een veilige omgeving, als ook zorg en ondersteuning als dat nodig is. De kosten van de jeugdzorg stijgen flink. Het is belangrijk om in deze collegeperiode op een

vernieuwende en creatieve wijze hiermee aan de slag te gaan en nog meer in te zetten op preventie om zo het tijt te keren van de stijgende kosten in de jeugdzorg. Een derde punt: een transparant, betrouwbaar bestuur, wat inwoners betreft. Vertrouwen in het lokale bestuur is belangrijker dan ooit. Dan verkrijgt men door transparant te zijn in handelen, integer, voortdurend te bewaken en een goede digitale dienstverlening, privacy te beschermen, wat vanuit de AVG wordt verlangd. D66 wil deze 3 punten mee geven aan de verdere uitwerking richting de begroting. D66 ziet dit graag tegemoet in het nieuwe jaar. Nog een korte reactie op alle ingediende moties en het amendement. Duurzaamheid van WIJ: hier worden twee dingen gevraagd: nadruk wordt gelegd op resultaatafspraken in de gemeente en het duurzaamheidsplan in meerdere scenario's voor te leggen, zodat bij de begroting iets te kiezen is. Dat lijkt D66 een goed idee. D66 kan het waarschijnlijk steunen, maar wil eerst kijken welke tegenargumenten vanuit het college komen. OZB: D66 weet niet of die verlaging lukt. Het CDA zegt van wel, maar D66 heeft nog geen berekeningen gezien. Hoe moet D66 dit geloven? D66 is wel voor lastenverlichting en vooral over de verlaging van de OZB wil D66 beslissen bij de begroting. Bouwambities: D66 vindt het lastig om te beoordelen of de genoemde getallen kloppen. D66 kan ook niet bepalen of het makkelijk is en neigt ernaar om het niet te steunen. IHP: hierover is D66 positief, maar wacht even de reactie van de wethouder af. Sociale energietransitie: D66 vindt dit een sympathieke motie. Het is belangrijk om iedereen te betrekken bij duurzaamheid. Het is goed om op deze manier hier aandacht voor te vragen. Het is goed om daar nader onderzoek naar te doen. D66 zou deze motie kunnen steunen. De tapkranen: een goed idee, het is al vaker naar voren gekomen in de raad. Waarom is het in voorgaande plannen niet zo goed gelukt? Waarom is het nog niet tot realisatie gekomen? Het gaat om een plan en D66 vindt het niet nodig om er een extra onderzoek aan te verbinden. Als het plan de kern van de motie is, kan D66 erin mee gaan. Dit was het.

Beantwoording college

Wethouder Abee gaat in eigen volgorde door de moties heen. Hij onderschrijft de visie van de heer Ruitenbergh (CDA), dat het inderdaad een kaderbrief is met een bijzonder karakter. Dat heeft alles te maken met het feit, dat het beleid niet verwoord is in onderdelen, maar dat het verwoord is in het coalitieprogramma, zoals dat nog maar enkele weken geleden tot stand gekomen is; dit wordt uitgewerkt. Er zit wel degelijk veel beleid in, maar niet in de kaderbrief verwoord, zoals dat volgend jaar wel te verwachten is. Het coalitieprogramma is ambitieus en het collegeprogramma zal hier een vertaling van zijn. In het coalitieprogramma is de OZB-verlaging niet een sluitpost. Er is bewust gekozen om op weg te gaan naar een gemiddelde gemeente, waar het gaat om woonlasten. Dat is als ambitie afgesproken. Aan het eind van deze periode, of eerder als dat lukt, moet Lansingerland een gemiddelde gemeente zijn als het gaat om woonlasten. OZB is daarbij een belangrijk instrument. Dus zal de OZB verlaging niet als sluitstuk gezien worden, maar als een bewust middel, wat ingezet wordt om daar te komen. De inschatting is, want er is geen zekerheid te geven in absolute cijfers, dat de inzet van 4% voldoende zou zijn, omdat wellicht de OZB in andere gemeenten verhoogd wordt. Dan groeien gemeenten naar elkaar toe. Misschien moet het tempo volgend jaar omhoog, of over 3 jaar pas. De OZB is dus geen sluitpost. Het bedrag wat WIJ noemt van € 2mln klopt niet. Dat is wel het eindbedrag. 4% OZB kost het eerste jaar ongeveer € 575.000, zeg maar krap € 6 ton. Mevrouw Van Olst zegt dat WIJ hier steeds nadrukkelijk over doorgezeurd heeft. Steeds werd gezegd, dat er geen berekeningen zijn. Wethouder Abee spreekt naar hetgeen hij als wethouder verantwoordelijk voor is. In de begroting is te zien wat de opbrengst van de OZB is. Relatief eenvoudig is een berekening te maken van wat verlaging van de OZB betekent. Het is exact te berekenen, maar hangt af van de tariefstelling van volgend jaar. Een orde van grootte dit soort bedragen zal het kosten. Het is relatief eenvoudig om die som te maken. Het college meent de motie te moeten afwijzen en te ontraden. Dan de bouwambitie op niveau houden. In de commissie heeft wethouder Arends hier al iets over gezegd. De volumes zijn vooral georiënteerd op de Vinex. Ook hierin citeert hij de heer Ruitenbergh, geen toeval, want soms denken zij hetzelfde. Iedereen in deze gemeente en gemeenteraad wil zo snel mogelijk woningen bouwen, want dat is goed voor de inwoners en het is heel goed om de schuldreductie tot stand te brengen. Iedereen in de gemeente, ambtelijk en bestuurlijk en deze persoon niet in de laatste plaats, zet zich in om het bouwtempo zo hoog mogelijk te houden. Het is vervelend, dat met name door de PvdA, het beeld naar buiten wordt gebracht alsof de gemeente keuzes heeft. De gemeente bouwt niet. De gemeente faciliteert, verkoopt grond om te bouwen. Het zijn uiteindelijk de ontwikkelaars en de aannemers, die concreet moeten bouwen. De wethouder constateert hierbij een aantal zaken. Naast de projecten die de gemeente zelf in de hand heeft als het gaat om gronduitgifte zijn er ook particuliere initiatieven. Bij particuliere initiatieven gaat het alleen om een omgevingsvergunning en bestemmingsplan. Geconstateerd wordt, dat deze trajecten vertragen; partijen hebben meer tijd nodig. Daar kan de gemeente zelf niets aan doen, het is puur de markt. Daarnaast zijn er projecten, waarbij de gemeente wel betrokken is. Vanmiddag is er een overeenkomst gesloten in Westpolder voor 180 woningen, geheel zoals afgesproken is, maar waarvoor toch een feestje gevierd kan worden. De wethouder heeft voorzichtig gevraagd waarom het niet sneller kan. De marktpartijen geven aan, dat ze wel willen, maar er is geen capaciteit. Toen merkte de wethouder op, dat het in Rotterdam sneller ging. Toen gaven ze aan, dat er een verschil is tussen de plannen en wat er gerealiseerd kan worden. Als in de krant te lezen

is, dat de woningbouwproductie omhoog gaat, is dat wat anders dan het realiseren van een woningbouwproductie. Als de wethouder vraagt of de gemeente sneller kan, wordt er aangegeven, dat het daar niet in zit. Het heeft echt te maken met de markt positie, met beschikbaarheid van mensen, van materialen. Vanaf 1 juli is het niet meer toegestaan om woningen op gas aan te sluiten, bij nieuwe vergunningen. Dat betekent nogal wat voor bedrijven. Woningen moeten op een andere manier ontworpen worden, er moeten andere oplossingen gevonden worden. Daar hebben partijen de gemeente voor nodig, maar ook Stedin en Eneco. Het is niet zo dat de markt maakbaar is, dat er vanaf het gemeentehuis knopjes ingedrukt kunnen worden. De wethouder zou willen, dat de raad dat zou accepteren. De PvdA gebruikt zware woorden als deprimerend. Dat vindt hij een verkeerd beeld. Als er verkeerd geraamd wordt, doet dat iets met uitkeringen vanuit het rijk, de leges e.d. Verkeerd ramen is ook een verkeerd beeld, men houdt elkaar voor de gek. Iedereen wil zoveel mogelijk woningen en als dat lukt, gebeurt dat, maar het is de markt die het moet inkopen. Gelukkig zijn er de afgelopen jaren contracten over gesloten, waarbij vertragingen gecompenseerd worden in de financiën. De renteverliezen worden gecompenseerd door marktpartijen. Er is dus gelukkig geen financieel nadeel van vertragingen. Hiermee mag duidelijk zijn, dat het college dit amendement ten stelligste ontraadt. Dan de moties over duurzaamheid. Ook hierover is een heel verhaal te vertellen. In de motie wordt in het begin nog wel gesproken van een visie, maar daarna van een duurzaamheidsplan, waarvan verondersteld wordt, dat het een uitvoeringsprogramma is. Het is goed om aan te geven, dat het college geschreven heeft, dat in de tweede helft van het jaar, in het vierde kwartaal, het college met een visie op duurzaamheid komt. Die visie heeft vooral lange termijn doelstellingen. Die visie zal door de raad besproken moeten worden en door de raad geaccordeerd moeten worden. Daarbij wordt ook het maatschappelijk middenveld betrokken. Dat is voor een deel al gebeurd bij de input. Als de visie is vastgesteld worden de lange termijn doelstellingen vertaald naar de korte termijn doelstellingen. De heer Jumelet wordt nog verdrietiger als hij de wethouder hoort. Er wordt een visie ontwikkeld, er wordt gepraat, dit en dat. Wanneer gaat men wat doen? De motie roept op om concrete doelstellingen te bepalen. Waarom worden er geen doelstellingen en resultaten met elkaar afgesproken, die deze collegeperiode gedaan worden? Hij hoort de wethouder alleen maar over overleg, visie. Wanneer komt de wethouder met wat concreets? Wethouder Abee vindt het triest als hij de heer Jumelet verdrietig maakt. De wethouder wil voorkomen om pupillenvoetbal te gaan doen. Met z'n allen op de bal, korte termijn doelstellingen, om vervolgens niet te weten waar het doel was, als de bal maar geraakt wordt. De heer Jonker meldt het goede nieuws, dat in dit land geen pupillenvoetbal meer gespeeld wordt, omdat het kabinet een duidelijke richting heeft uitgezet m.b.t. duurzaamheid. Het idee, dat de gemeente een doorwrochte visie moet ontwikkelen, klopt niet. De gemeente moet vooral streven naar actie en resultaten. Die komen de komende jaren. Dat is iets anders dan een lange termijn visie. Wethouder Abee geeft aan, dat in hetzelfde energieakkoord vooral de opgave zit om dat met partners te doen. Met maatschappelijke partners moet de energieopgave vorm gegeven worden. De gemeente kan de corporatie niet iets opdragen, maar men met elkaar aan de slag om doelen vast te stellen. Vanuit een visie moet het geconcretiseerd worden. Met eigenaren van bedrijven moet actie ondernomen worden. Met de glastuinbouw moet actie ondernomen worden. Dat staat als uitgangspunt. Dat is ook de kern van het coalitieakkoord. De gemeente wil vooral regisseren, faciliteren, informeren om ervoor te zorgen, dat partijen hun eigen verantwoordelijkheid kunnen nemen. Waar de gemeente eigenaar is van oplossingen, zoals een wagenpark en zonnepanelen, dan zal dat zo concreet mogelijk ingevuld gaan worden. Maar er wordt niets opgedragen aan partijen; met elkaar moet een visie ontwikkeld worden en helaas kost dat tijd. Als er smart doelen gesteld moeten worden, moet men weten welke doelen bereikt moeten worden en welke kant de bal geschoten moet worden. Mevrouw Den Heijer vraagt wat dan met de motie moet gebeuren. De wethouder zegt, dat er een plan moet komen, waarin afspraken met elkaar gemaakt worden. Partners vragen daar ook om. Niet alleen omdat ze dat zelf willen, maar omdat de gemeente zelf ook moet laten zien wat ze doet. De motie is juist een ondersteuning van het verhaal van de wethouder, maar ze heeft de indruk, dat de wethouder het anders ziet. Wethouder Abee ziet het inderdaad anders. Wel eens met wat D66 zegt: aanpakken en doorpakken. Een visie vaststellen betekent niet vertraging of rustig aan doen. Duurzaamheid is geen keuze meer. Het is een opgave en noodzakelijke werkelijkheid. Groningen is hier een prachtig voorbeeld van. Bij ontwikkelaars is te merken, dat ze veranderen. Waar 1,5 jaar geleden nog twijfel was, hoort de wethouder die twijfel niet meer. Bij de glastuinbouw hoort hij ook al geen twijfel. Wel moet er iets verder gekeken worden om doelen vast te stellen. Waar de gemeente zelf invloed heeft, zoals zonnepanelen op daken, zal het college zo concreet mogelijk zijn in de visie. De wethouder herhaalt de woorden van de heer Kuipers: men moet oppassen om nu snel allerlei onderdelen naar voren te halen om iets te scoren, want dat is schijn. De handen moeten ineen geslagen worden, er moet gezamenlijk opgetrokken worden. Er moet een visie komen en zo snel mogelijk concrete punten. Daar is de input van de hele raad bij nodig. Maar eerst moet gekeken worden naar verbinding op het gebied van duurzaamheid i.p.v. remmende factoren doen die alleen maar tegen kunnen werken. De heer Jumelet vindt dat de wethouder de motie heel erg negatief uitlegt. Mevrouw Den Heijer gaf al aan, dat het een ondersteuning is. WIJ wil gas geven, maar dat klinkt een beetje raar als men van gas los moet. WIJ wil dat de gemeente concreter is, want dit straalt uit waar de gemeente voor staat richting organisaties en bedrijven. Het is negatief uitgelegd, dat WIJ snel een paar punten wil scoren. Het vraagt juist om concreetheid. Zonder zonnepanelen wordt geld afgedragen aan de

energiemaatschappij. Zonnepanelen worden terugverdiend. No regret. Waarom doet het college dat niet? Wethouder Abbe begrijpt, dat WIJ het als extra stimulans ziet om de gemeente op te porren om zo snel mogelijk tot daadkracht te komen, dan vindt hij dat een welkome ondersteuning, maar daar is geen motie voor nodig. De gemeente is al bezig met zonnepanelen, wethouder Fortuyn gaat kijken hoe zonnepanelen op gebouwen gelegd kunnen worden. Het kan echter niet in een paar weken geregeld zijn, zo zit de werkelijkheid niet in elkaar. Gekeken moet worden welke daken hiervoor geschikt zijn. Er zal naar technische levensduur gekeken moeten worden, want er worden geen panelen gelegd op een dak wat over 2 jaar vervangen moet worden. Er komt echt iets meer bij kijken. De wethouder waardeert de motie als het gaat om het stimuleren van de gemeente om er vaart achter te zetten, maar dat hoeft niet in een motie, want deze gaat teveel uit van concrete voorbeelden. Daarmee ontraadt de wethouder de motie, maar hij pakt de handschoen op om het als ondersteuning te zien. De handen moeten ineen geslagen worden, men moet samen aan de slag in een constructief proces en dit het juiste tijdpad geven. De motie energietransitie binnen bereik van alle burgers: hierop is de wethouder grotendeels al ingegaan. Ook deze motie moet afgewezen worden. Hier komt bij, dat de gemeente niet aan inkomenspolitiek doet. Er is een pilot, waarin ook een revolverend fonds zou kunnen zitten. Dat zou door alle inkomens gebruikt kunnen worden. Ook hierbij wordt gekeken dat geen doelgroepen vergeten worden, maar het gaat een brug te ver om dat nu al in de begroting te vertalen. De wethouder wil op het netvlies houden, dat er enige ruimte in de begroting blijft voor uitvoeringsgevallen, die nog niet in de begroting zijn verwerkt, zoals duurzaamheid.

Wethouder Fortuyn gaat in op de motie van GL, ondersteund door WIJ, over openbare tapkranen. Hij is blij, dat er Dunea bij staat, want hij was bang, dat er iets anders bedoeld werd. Er is een toezegging gedaan, door CU en CDA aangegeven, dat de gemeente tapkranen in de openbare ruimte aanlegt. Als het Vierkantje klaar is, wordt daar ook een tapkraan neergezet. In Bleiswijk is er al één. In Bergschenhoek komt er één bij de nieuwe ontwikkeling. Ook in het Annie M.G. Schmidtpark wordt het voorzien. Met andere woorden: hier en daar worden al tapkranen ingezet. De motie is erg vrijblijvend, want er staat 'bijvoorbeeld gemeentehuis, bijvoorbeeld sportparken'. Gevraagd wordt om er een bedrag voor op te nemen. Het punt is: er moet ook een behoefte zijn. Die behoefte moet aangegeven worden. Mensen moeten zeggen waar ze graag een tappunt willen hebben. Die haalt de wethouder niet uit de motie. De heer Ruijtenberg geeft aan, dat soms een behoefte gecreëerd moet worden. Veel mensen lopen met waterflesjes over straat. Als er een openbare tapkraan is, zal die behoefte er komen. Als er niets is, weet men niet dat er een behoefte voor is. Als ondernemer moet de wethouder weten, dat sommige behoeften gecreëerd moeten worden. Wethouder Fortuyn beaamt, dat men behoefte kan creëren. Maar hij heeft er moeite mee om overal lukraak tapkranen neer te zetten. Het is sympathiek, maar elk aantal is een gok. Op de site van Dunea staat, dat er voldoende tapkranen moeten zijn om de 5.000 kilo te halen. Het gaat erom, dat men geen PET-flessen in de natuur achter laat of koopt bij winkels. Er wordt aangegeven, dat het niet bij horecagelegenheden moet, niet bij openbare gebouwen. Het is dus toch lastig om de wethouder op pad te sturen om te kijken waar behoefte gecreëerd kan worden. De motie is weinig concreet en er is al een toezegging gedaan en daarom ontraadt het college de motie. Wel is de wethouder bereid, daar waar burgerinitiatieven zijn of locaties, om dit serieus te overwegen. Het bedrag is dan niet direct het struikelblok, afhankelijk van de aantallen. De wethouder wil van burgers weten waar een zinvolle aanvulling gedaan kan worden en dan wil hij het serieus overwegen, maar hij ontraadt de motie.

Wethouder Van Tatenhove gaat in op de motie IHP. Het onderwerp is de laatste weken al een aantal maal aan de orde gesteld. Wat speelt er nu rond huisvesting? Wat hoort in welke notitie een plekje te krijgen? Waarom wil men eigenlijk een IHP? Elk jaar worden de leerlingen geteld aan de hand van de leerlingenaantallen van 1 oktober. Elk jaar wordt aan scholen gevraagd welke huisvestingsbehoefte zij zien en wat er speelt in elk schoolgebouw. Elk jaar wordt besloten wat wel of niet gedaan wordt en hoe leerlingen eventueel verdeeld kunnen worden over andere scholen als een schoolgebouw te weinig ruimte heeft voor 1 of 2 klassen. Hier worden afspraken over gemaakt. Met een IHP wordt er iets boven gehangen en gekeken wordt naar ontwikkelingen op de iets langere termijn, zoals leerling prognoses in bestaande wijken, maar ook verwachtingen bij uitbreidingen en waar leerlingen waarschijnlijk hun plekje gaan vinden. Of moet er een nieuwe school worden gebouwd? Dat speelde bij het vorige IHP in 2013. Sinds die tijd is een aantal nieuwbouwscholen gerealiseerd. Op dit moment speelt de herontwikkeling PWA de Kwakel; dit kwam ook uit het vorige IHP. Er wordt naar leerlingenaantallen gekeken, maar ook naar de bouwkundige staat van de huidige schoolgebouwen. Als daar de komende periode iets aan moet gebeuren, moet dat meegenomen worden in een IHP. Ook wordt gekeken naar de vraag in hoeverre men toe kan naar energie neutrale scholen in de toekomst? Dat is vastgelegd in een motie. Er is toegezegd, dat dit meegenomen wordt. Dat is niet iets wat in een paar weken tijd op papier gezet wordt en dat er dan een afgewogen plan aan de raad voorgelegd kan worden, zodat het nog even mee kan in de begroting van november dit jaar ter uitvoering in 2019. Daar is echt meer tijd voor nodig. De wethouder vraagt de raad om het college die tijd te geven om er juist vanuit een helikopter boven te hangen: wat gebeurt er straks in Wilderszijde? Wat zijn de ontwikkelingen in Westpolder? Wat gebeurt er in Bleiswijk? Is dat een constante verandering? Of heeft het te maken met de populariteit van een school? Of een schoolgebouw?

Dat zijn dingen die in een IHP zorgvuldig afgewogen worden. De raad wordt daar zorgvuldig in meegenomen, omdat het om behoorlijk wat geld gaat, als het over een schoolgebouw gaat. De wethouder wil de zorg weg nemen, dat het college scholen laat aanmodderen met een lokaal over of tekort. Hier wordt echt elk jaar naar gekeken. Elk jaar wordt geprobeerd om een oplossing te vinden, maar niet door ad hoc ja te zeggen op een uitbreidingsvraag. Dat wordt één maal in de zoveel tijd gedaan in een IHP. In het huidige IHP staat in hoofdstuk 4 een doorkijktermijn tot 2021. Het college gaat aan de slag en ontraadt de motie. De wethouder vraagt om het college de tijd te geven om een zorgvuldig document op te stellen ter bespreking in de raad of de commissie ruimte.

Tweede termijn

De heer Van Doorn vraagt om een schorsing. De voorzitter schorst de vergadering voor 5 minuten.

De heer Van Doorn begint met het amendement over de bouwambitie. De wethouder was vrij concreet. Daar waar de gemeente invloed heeft, wordt geprobeerd invloed uit te oefenen. Daar waar de gemeente geen invloed heeft, heeft hij het niet. De getallen zouden veranderd kunnen worden, maar daarmee komt er niet meer staal, meer beton of meer mensen, die het werk gaan doen. Om die reden zal L3B niet meegaan in het amendement, maar L3B onderschrijft nog wel steeds de ambitie van snel en de juiste woningen bouwen. Dit staat nog fier overeind. De motie duurzaamheid, ingediend door WIJ, GL en PvdA, en de motie sociale energietransitie: de raad is het met de doelstelling hardgrondig eens. Het is ambitieus en de grens wordt opgezocht. Dit wordt gevat in een visie, waarmee concrete plannen gemaakt kunnen worden. Ook kan terug gekeken worden of er al dan niet te lang mee gewacht is. Hij is het er niet mee eens om nu snel allerlei doelen eruit te pikken met de kennis en kunde van nu. De heer Jumelet vraagt waar het woordje 'snel' dan staat. Daar is hij benieuwd naar. Het woordje komt helemaal niet in de motie voor. De heer Van Doorn heeft hem een paar keer het woordje 'najaar 2018' zien tikken. Dat is al aardig op stoom. Dat is wat hem betreft snel. Dus dat plan moet er komen en vervolgens worden er al concrete doelen aan gegeven. De innovatie gaat momenteel zo razendsnel, zeker op dit gebied, aangejaagd door alle akkoorden en de aandacht die dat genereert. De heer Jumelet wijst op het woordje 'bijvoorbeeld'. Dat wil zeggen, dat het suggesties zijn. Het wil niet zeggen, dat dit moet gebeuren, het zijn slechts suggesties. Wellicht neemt dat bezwaren weg om de motie toch te steunen. De heer Van Doorn heeft het op deze wijze geïnterpreteerd. Als de visie opgesteld is, worden er uitwerkingen gedaan. Dan kunnen de suggesties meegenomen worden. L3B onderschrijft dat een verhaal SMART moet zijn, want dat is wel zo makkelijk. Dat past volledig in de werkwijze van L3B. De motie is dus overbodig, want het past in de lijn van de aanpak van L3B. Dan de motie sociale energietransitie: natuurlijk moet gekeken worden naar mensen die het moeilijk hebben en lagere inkomens hebben. Daar is L3B het mee eens, natuurlijk. Maar dat moet geen exclusieve groep zijn; L3B wil dat iedereen er naar kijkt. Het moet integraal beschouwd worden. De ambitie van de klimaatwet komt uit een bepaalde koker, Diederik en Jesse zijn daar grote trekkers van. Neem het dus mee naar de partijleiding in Den Haag en jaag het ook daar aan, dat ze met verstandige oplossingen komen en dat ze dat in de volle breedte trekken. L3B zal de motie om die reden niet steunen, omdat L3B niet op één groep wil ingaan, maar L3B vindt dat er een pakket moet komen voor alle inwoners. De motie OZB: daar kan hij vrij kort over zijn. Voor L3B is het geen sluitpost, maar een ambitie voor lastenverlaging en daar vindt L3B dit een middel in. Daar staat L3B 100% achter. L3B zal die motie zeker niet overnemen. De motie IHP vindt hij lastiger. Er is gevraagd om te versnellen naar een half. Het college heeft aangegeven, dat een half jaar niet realistisch is. Het andere uiterste is 1,5 jaar. Is er nog ergens tussenin uit te komen? Rekening houdend met het feit, dat er dan een goed plan ligt. Er moet geen broddelwerk geleverd worden, zodat er straks extra kosten zijn of een niet gedekte ambitie. Is er nog een versnelling mogelijk dan die 1,5 jaar? L3B is daar nieuwsgierig naar, voordat een definitief standpunt ingenomen wordt. Dan nog de motie m.b.t. de tapkranen. Blij dat er tapkranen komen en dat men daar mee bezig is. Dat doet hem deugd. L3B onderschrijft volledig de lijn: als mensen met goede plekken komen, laat het dan concreet gemaakt worden en smart gedaan worden, met een kraan waar mensen behoefte aan hebben i.p.v. lukraak ergens iets neer zetten voor toch veel geld en dan hopen, dat er iemand aan het kraantje zit. Maak het concreet, kom met een voorstel, dan kan dat beoordeeld worden op het voorstel zelf.

Mevrouw Verhoef gaat eerst in op het bouwen. Ze heeft wethouder Abee heel erg hoog zitten, maar met het bouwen blijft ze hem toch nog wel een beetje prikken. Toch hoopt zij, dat dat altijd in vrede zal blijven gebeuren. Wethouder Abee heeft 4 jaar geleden, 2 tot 3 jaar lang, steeds geroepen dat het dun ijs is en dat gemeente dit en dat niet kan. Daarna riep hij een tijd, dat de gemeente niet bouwt, maar de projectontwikkelaars bouwen. Dat klopt, maar de gemeente moet daarbij faciliterend zijn, zorgen dat er keien liggen, waar de vrachtwagens overheen gaan. Wat heeft de wethouder keihard gedaan om ervoor te zorgen, dat de contracten toch getekend zijn. Ze weet, dat hij er heel hard aan gewerkt heeft, maar heeft hij wellicht toch iets over het hoofd gezien, wat hij had kunnen doen. De heer Kuipers zou graag de vraag willen omdraaien. Wat maakt dat de PvdA denkt, dat de gemeente tekortschiet en geen faciliteiten biedt? Waar haalt de PvdA dat vandaan? Mevrouw Verhoef haalt dit uit het feit, dat de afgelopen jaren weinig grond is verkocht en er weinig projecten tot ontwikkeling zijn gebracht. Eén en één is twee. Ze

stelt gewoon de vraag. Kan de wethouder dat nog even toelichten? Dus eerst was er dun ijs, toen werd gesteld dat de gemeente niet bouwt, maar de projectontwikkelaar en nu is er geen zand, geen materiaal en geen aannemers. Als het zo door gaat, wordt het een selffulfilling prophecy. Waar het haar om gaat is, dat zonder overleg in de periode van november 2017 tot in mei, toen de grondexploitaties werden gepresenteerd, dat de aantallen te bouwen woningen met 30 - 40% zijn gereduceerd, dat de raad daarbij niet is geraadpleegd. De heer Markus wil dit verre van hem werpen. Er is over de grondexploitatie gesproken, daarbij zijn de aantallen aangepast. De PvdA heeft toen geen amendement ingediend om het aan te passen. De PvdA heeft ingestemd met de grondexploitatie, het is raar, dat de PvdA nu allerlei verwijten rond slingert richting het college, dat er niet voldoende is afgestemd. Dit heeft geen pas. Mevrouw Verhoef merkt op, dat de wethouder een actieve meldingsplicht heeft om aan te geven, dat er minder gebouwd gaat worden. Inderdaad, bij de grondexploitaties is de PvdA daar niet alert genoeg op geweest, maar het feit blijft, dat het oude en huidige college de ambitie heeft bijgesteld, zonder dat de raad daarover in overleg is geweest. De heer Markus vindt dit echt onzin. Er is een meerjarige grondexploitatie neergelegd, waarin uitgelegd wordt waarom er voor minder woningen is gekozen. Dit heeft de PvdA ook kunnen lezen en de PvdA heeft ermee ingestemd. Daarmee heeft het college voldaan aan de informatieplicht. Voor het communiceren is de grondexploitatie gebruikt, dat vindt hij meer dan voldoende. Mevrouw Verhoef vond dat dus niet en daarom houdt zij hier dit verhaal. De vraag naar allerlei typen woningen is er. In het coalitieakkoord staat een tekst alsof dat inderdaad gehaald wordt en er voor ieder straks een woning wordt gebouwd. Bij de inwoners moet nu realistisch geschetst worden hoe de woontoeekomst er gaat uitzien hier. De keuze kan ook zijn, dat er geen 10 leuke villa's op een rij worden gebouwd, maar toch wellicht iets de hoogte in deze dorpse gemeente om dan toch per vierkante meter wat meer woningen te realiseren. Dat zal dan toch een feit moeten zijn. Dat was het punt over wonen. Nu het IHP. Ze wil de wethouder hartelijk danken voor de hele duidelijke uitleg. In een paar minuten is verteld wat ze nog niet zo duidelijk had gehoord, waarvoor dank. Ze begrijpt, dat er tijd voor nodig is. L3B vraagt of het toch niet iets sneller kan en daar staat ook de PvdA voor open. Ze hoort dat dan van de wethouder. De energietransitie voor iedereen bereikbaar: ze hoorde wethouder Abee zeggen, dat er een pilot loopt. Dat klopt, want dat had wethouder Heuvelink ook nog op de valreep gezegd. Dat is goed. De heer Van Doorn zegt: ga maar terug naar Den Haag. Dat kan hij zelf niet doen, maar als bij alles wat in de gemeente zelf geregeld kan worden, omdat de gemeente graag het heft in eigen hand neemt, gezegd wordt om naar Den Haag te gaan, dan is men snel klaar. Wat de OZB betreft, ging ze een beetje kort door de bocht. In het verleden ging er veel geld, wat over was, in het potje voor de schulden, terwijl de PvdA het toen al in de OZB-verlaging wilde stoppen. De PvdA is nog steeds voor OZB-verlaging, maar dan moet wel duidelijk zijn hoeveel ruimte daar voor is. Daarom is het een beetje vreemd, dat het nu al in de kaderbrief omlind wordt door een aantal procenten, terwijl een aantal andere zaken nog als Pro Memorie nog in te vullen staat. Hier laat zij het bij.

De heer Ruijtenberg gaat het niet hebben over de moties van andere partijen. Het moge duidelijk zijn, dat GL de meeste daarvan mede heeft ingediend. Daar stemt GL uiteraard mee in. Wat de tapkranen betreft, heeft hij de heren Kuipers en Markus horen zeggen, dat het opgenomen moest worden in de begroting. In de motie staat ook, dat het opgenomen moet worden in de begroting, die in september gepresenteerd gaat worden. De heer Kuipers heeft niet gezegd, dat het moet worden opgenomen in de begroting. Hij heeft gezegd, dat het eventueel besproken kan worden bij de begroting. De heer Ruijtenberg geeft hem deze. Het is niet zo, dat GL lukraak overall her en der waterkranen wil plaatsen. Het is algemeen bekend, dat als inventarisatie moeilijk is omdat iets nog niet bestaat, het moeilijk is om te kijken of er behoefte aan is. Echter, er is al een toezegging over gedaan in het verleden. Wethouder Fortuyn noemt initiatieven die genomen worden om tapkranen te plaatsen; dat geeft GL vertrouwen in een juiste aanpak. Derhalve zal GL de motie niet indienen.

De heer Markus reageert eerst op het amendement. Er moet verschil zijn tussen het hebben van ambitie en wat opgeschreven wordt in de papieren. De raad heeft van het college gevraagd om scherp en realistisch te begroten. Bij de grexen is aangegeven, dat het realistischer is om in de begroting rekening te houden met lagere aantallen, maar dat de ambitie er onverminderd is om meer te bouwen. Dat is hem klip en klaar. Als van het college verwacht wordt, dat er realistisch begroot wordt, is het niet meer dan te verwachten dat het er op deze manier in staat. Uiteraard is het voor de CU ook de ambitie om de gronden zo snel mogelijk vol te bouwen, maar dat hoeft geen verrassing te zijn. Mevrouw Verhoef vraagt of hij wil stoppen bij 75.000 of zou hij door willen gaan als er meer behoefte blijkt te zijn. De heer Markus zegt dat in het coalitieakkoord dat getal duidelijk genoemd staat. Het antwoord is te lezen in het coalitieprogramma, wellicht voor de zomer. Dan de duurzaamheidsmoties. In oktober 2017 heeft de raad nagedacht over het actieplan duurzaamheid, waarbij een doorkijk gemaakt is naar hoe men met elkaar verder wil. Dat is in de commissie besproken en in de raad besloten. In dat plan staat duidelijk opgenomen, dat er een visie ontwikkeld gaat worden. Op basis van die visie wordt er een actieprogramma opgesteld. Dat vond iedereen toen een heel goed idee. De visie die nu genoemd wordt is wat mager, want het gaat alleen over energietransitie. Volgens de CU hoort daar ook klimaatadaptatie bij en circulaire economie. Dat werd ook door iedereen beaamd. Op basis daarvan is het college aan de gang gezet op die visie verder te ontwikkelen en eind 2018 te bespreken met de raad. Dat pad is

besloten, daar staat de CU nog steeds achter. Hij ziet geen toevoeging met de voorliggende moties. Dan het IHP. In de eerste termijn heeft hij aangegeven, dat zorgvuldigheid boven snelheid gaat. De wethouder heeft duidelijk aangegeven, dat zij voor een zorgvuldig proces 1,5 jaar nodig heeft. De CU zal de motie om die reden dan ook niet steunen.

Mevrouw Van Olst vindt het fijn, dat het bedrag van de OZB-verlaging lager is dan zij dacht. Dat neemt niet weg, dat zij het vreemd vindt om met zoveel PM-posten, waarbij zoveel belangrijke zaken staan, al vooraf de OZB-verlaging weg te geven. Ook is aangegeven, dat er nog € 1mln gevonden gaat worden bij het scherper begroten. Er is dan toch een risico, dat er een tekort gaat ontstaan en dat dit dan weer ten laste komt van het nog enigszins fragiele weerstandsvermogen. Ze wil niet beticht worden van negativiteit. WIJ houdt ook van positief en optimistisch zijn. Maar als de OZB als sluitstuk wordt behandeld, kan er ook 5 of 6% uit komen.

De heer Jumelet heeft het nodige over duurzaamheid gehoord. Veel mensen leggen het toch op hun eigen manier uit, maar zelf zou hij toch heel dicht bij de tekst willen blijven. Met name het eerste punt, wat het college wordt opgedragen: in het duurzaamheidsplan meerdere scenario's. Oftewel: keuzes opnemen, met expliciete doelstellingen en resultaten. WIJ wil juist het college uitdagen om niet bij algemeenheden te blijven, maar juist toch een stap verder te gaan. Op de website van de VVD, het CDA, de CU wordt met veel tamboer melding gemaakt van het feit, dat met elkaar de klimaatwet is opgesteld. Hartstikke goed, dat gaat een paar stappen verder dan het kabinetsbeleid. Het zou nou zo aardig zijn als deze coalitie, als deze raad unaniem zou zeggen: wij gaan ook een stap verder. Pak de handschoen op, zoals de collega's landelijk hebben gedaan. De heer Kuipers vraagt wat hem doet denken, dat het college dat niet gaat doen. Het enige houvast is het coalitieakkoord, maar er komt nog een collegewerkprogramma en een begroting. Waar haalt WIJ vandaan, dat er geen ambitieuze en realistische doelstellingen in komen? De heer Jumelet zegt dat het coalitieprogramma niet veel ambitie heeft wat duurzaamheid betreft. Vorige week is er een presentatie geweest over de warmerotonde. Eén van de grote pijlers duurzaamheid in het coalitieakkoord is m.b.t. de tuinbouw en de warmerotonde. Als hij dit naast elkaar legt, wordt hij er niet heel enthousiast over. De gemeente stelt zich dan heel afhankelijk op van anderen. De ambitie gaat niet heel erg ver. Er wordt maar afgewacht en gepraat. Tijdens de presentatieavond vroeg hij naar de ambitie, maar men bleef het antwoord schuldig. Hij heeft er dus niet zoveel vertrouwen in, dat er in het najaar een duurzaamheidsverhaal ligt, waar de duurzaamheidsambitie van af spat, waar concrete dingen in staan. Mocht dat wel zo zijn, zal blijken dat de motie overbodig is geweest. WIJ wil het college helpen om echt iets in te zetten. Waarom niet?

De heer Ruitenbergh gaat in op de vraag van de heer Jumelet: waarom niet? Hij legt uit hoe het CDA de motie over duurzaamheid ervaren heeft, namelijk als het opgeheven vingertje, vooral bij de inleiding. 'Het is echt de hoogste tijd dat de gemeente Lansingerland verantwoordelijkheid neemt en een verregaande bijdrage levert aan verduurzaming en energietransitie. Niets doen en terughoudendheid zijn geen optie.' Met zo'n zin suggereert WIJ, dat de gemeente dit doet, terwijl in het coalitieakkoord een buitengewoon ambitieuze paragraaf is opgenomen. De heer Jumelet vraagt of het CDA instemt met de motie als die zin eruit gehaald wordt. De heer Ruitenbergh zegt 'nee' vanwege alle woorden die vandaag gezegd zijn. De heer Jumelet vraagt wat de heer Ruitenbergh belangrijker vindt. Het debat of de materiële zaken die hier besloten worden? Blijkbaar is de toon van een discussie en motie belangrijker dan het besluit wat genomen wordt. Dan wil hij nog wel eens een debat hebben over rentmeesterschap. De heer Ruitenbergh vindt een debat een manier om elkaar ergens van te overtuigen en te horen wat de bedoeling is achter punten die ingebracht worden. Hij hoort duidelijk dat WIJ vindt dat het coalitieakkoord niet ver genoeg gaat als het gaat om duurzaamheid, terwijl hij zelf echt een andere beleving heeft en een andere ervaring. Als het gaat over rentmeesterschap: het CDA vindt dit het meest duurzame coalitieakkoord van Lansingerland ooit. Er zijn grote stappen gezet, het gaat over de glastuinbouw, de grootverbruikers als het gaat om energie, ook gaat het over gasloos maken van woningen, nieuw en bestaand. Het gaat ook over de visie op duurzaamheid. De heer Jumelet merkt op, dat dit allemaal landelijk beleid is. Waar ligt de eigen ambitie als het gaat om duurzaamheid? Kom met een specifiek punt voor Lansingerland. De heer Ruitenbergh noemt de Lansingerlandse glastuinbouwbedrijven. De wijze waarop die in Lansingerland duurzaam kunnen worden. Het gaat over woningen in Lansingerland, die gasloos moeten worden, bestaand en nieuw. Het gaat over de gemeentelijke gebouwen, het afvalbrennstation, Lansingerlandse duurzame inkoop. Er staan talloze concrete punten in het coalitieakkoord. WIJ doet de coalitie geen recht als de suggestie gedaan wordt, dat er onvoldoende ambitie op is. Zo ervaart het CDA deze motie en dat is de reden waarom het CDA er niet in mee gaat. Dan de motie van de PvdA met het sociale aspect m.b.t. duurzaamheid. Dit heeft veel te maken met rijksbeleid. Inkomenspolitiek moet voornamelijk bij het rijk liggen. Uiteraard doet de gemeente aan armoede-ondersteuning en dergelijke. Als het gaat om duurzaamheid moet dat er zeker bij betrokken worden. Maar belastingkorting wat ingezet kan worden voor duurzame dingen, ligt primair bij de rijksoverheid. In het visieplan moet meegenomen worden wat kan, maar wel reëel binnen de eigen kaders en niet de kaders van een andere overheid.

Voor de heer Kuipers blijft er niet veel over. De VVD is tegen het amendement en tegen de moties. De VVD is overal tegen. Hij hoopt, dat de oppositie hem nog wel als optimistisch ziet, want daar is alle reden toe. Veel onderwerpen worden in het najaar besproken bij de begroting. Hij staat absoluut open voor suggesties over duurzaamheid, dus daar komt men nog over te spreken.

Mevrouw Den Heijer had al gereageerd op alle moties. Zij wil nog even stil staan bij de informatie van de wethouder. Over de motie duurzaamheid is al veel gezegd. In het debat hoort zij, dat er best veel overeenstemming is. Er is ontzettend veel goede wil om met duurzaamheid aan de slag te gaan. Dat vertrouwen heeft D66 dan ook. De wethouder gaf aan geen motie nodig te hebben. Toch wil D66 WIJ steunen in het pleidooi voor goede afspraken. D66 steunt de motie dus. De motie m.b.t. de OZB zal D66 niet steunen, omdat het onderdeel van de begroting is en niet als sluitstuk. Bij de begroting zal duidelijk worden of het allemaal past. De bouwambities: D66 is ook voor meer bouw, snellere bouw, de juiste woningen op de juiste plek. Toch kan D66 het amendement niet steunen. Wat het IHP betreft, heeft ze de reactie van de wethouder gehoord. Het verzoek van de wethouder om meer tijd te krijgen, respecteert D66. Het is goed om het de komende tijd in de gaten te houden. De motie sociale energietransitie zal het niet gaan halen, maar D66 steunt het wel, omdat het belangrijk is dat het onderwerp aandacht krijgt. De motie tapkranen is ingetrokken, dus daar reageert ze niet meer op. Dan is ze door de moties heen.

Beantwoording college

Wethouder Abee gaat in op de vraag van mevrouw Verhoef: wat heeft hij nou gedaan? De afgelopen jaren zijn de contracten open gebroken, waardoor een overeenkomst, zoals vanmiddag getekend m.b.t. Westpolder, weer voortgang en snelheid kan krijgen. Daarmee loopt men voor op het afgesproken schema. Juist ervoor zorgen, dat contracten ingevuld kunnen worden, zodat men aan de slag kan, is één van die dingen die gedaan zijn. Het bouwrijp maken wordt naar voren gehaald, zoals bij Oudeland en Parkzoom, tegen het besluit van de raad om het pas bouwrijp te maken als er een handtekening staat, zodat dit geen vertragende factor zal zijn. Geprobeerd is om alles op een rijtje te zetten. Dit wordt ook getoetst: kan het nog sneller? Marktpartijen geven aan, dat het daar niet in zit, het gaat allemaal snel genoeg. Verlagen is geen eigen keuze. De PvdA heeft het beleid altijd gesteund en daar is de wethouder ook blij mee. Maar richting de burgers moet niet gedaan worden alsof het om een keuze gaat. De ambitie wordt niet verlaagd. Het wordt bijgesteld n.a.v. wat er in de markt gebeurt. De wethouder is het eens met de heer Jumelet als het gaat om de fase waarin de warmterotonde zich verkeert. De gemeente zal er alles aan doen. De wethouder hoopt de komende jaren te kunnen bewijzen, dat hij de grenzen opzoekt van wat mogelijk en realiseerbaar is. Hij hoopt, dat daar in de toekomst over gesproken kan worden in goede harmonie.

Wethouder Van Tatenhove heeft nog een vraag van de heer Van Doorn. Zou het sneller kunnen? In haar eerste termijn gaf ze aan, dat geprobeerd wordt om dit zo snel mogelijk te doen. Er liggen meer onderwerpen bij de mensen van onderwijs; ze zijn ook aan de slag met de nota visie onderwijs. Ook het leerlingenvervoer staat op de agenda. Er is wel een mogelijkheid om iets te verlengen met het huidige contract, maar dat verliep niet altijd vlekkeloos. Misschien is er aanleiding om er wel mee aan de slag te gaan. Bij de afdeling moeten wel prioriteiten gesteld worden. Het vraagt gewoon tijd. Kortere dan een jaar gaat in elk geval niet lukken, maar ze probeert het echt zo snel mogelijk aan te leveren bij de raad. De heer Van Doorn vraagt of het verzoek van de Mauritschool in het jaargesprek past. Of moeten zij heel lang wachten totdat er een totaalplan ligt? Wethouder Van Tatenhove zegt dat de urgentie altijd in de jaargesprekken aan de orde komen. Als het een spoedaanvraag betreft, is er zelfs nog een spoedprocedure. Volgens de wethouder staat de Mauritschool in een toezegging of motie opgenomen, dus daar komt het college nog op terug. Dat verhaal gaat uiteindelijk ook een plekje krijgen in het IHP. Het blijft niet liggen tot de termijn verstreken is, tot de raad weer geïnformeerd wordt over de ontwikkelingen bij de Mauritschool. Het college zit regelmatig met het onderwijs aan tafel, zeker over de acute knelpunten en de verwachtingen voor het komende schooljaar.

De heer Hoek vraagt om een schorsing. De voorzitter schorst de vergadering voor 5 minuten.

De voorzitter brengt na de schorsing eerst het amendement in stemming, daarna het voorstel en daarna de moties.

De voorzitter brengt het amendement van de PvdA over de woningbouwaantallen **A2018-013** in stemming. Hij constateert, dat voor de fracties van WIJ, PvdA en GL zijn. De andere fracties zijn tegen en daarmee is het amendement verworpen.

De heer Hoek wil een stemverklaring geven m.b.t. het voorstel. WIJ gaat schoorvoetend akkoord met de kaderbrief. WIJ wacht de behandeling van de begroting af, want hij begrijpt, dat daar de ambities van af gaan spetteren. Hij kan bijna niet wachten en is zeer nieuwsgierig naar hoe dat eruit gaat zien. Een

maand geleden lag de bal hier op de middenstip; de coalitie heeft de hand uitgestoken naar de oppositie om gezamenlijk 4 jaar lang een wedstrijd te spelen. Daar heeft WIJ zin in, maar hij merkt nu al enigszins verschil in speelwijze. Hij constateert, dat de oppositie aanvullend constructief voetbal speelt en de coalitie defensief is. Hij wacht de begrotingsbehandeling af en hij wil de wedstrijd op een goede manier tot zijn einde brengen. Wel hoopt hij, dat er meer ruimte is voor de oppositie qua speelveld. Dank u wel.

Ook de heer Ruijtenberg wil graag een stemverklaring afgeven. Ook de fractie van GL zal, uiteindelijk met pijn in het hart, voor stemmen voor de kaderbrief. De kaderbrief is zeer beleidsarm, er staat weinig concreets in. Er is vaak uitgelegd, waarom er niets concreets in staat. GL verwacht en hoopt, dat in de begroting de ambities heel erg groot zullen zijn en dat daar meer ruimte gegeven zal worden aan de ideeën van de oppositie. Derhalve zal GL ook voorstemmen voor de kaderbrief, maar met pijn in het hart.

Ook mevrouw Verhoef wil een stemverklaring afleggen, in dezelfde trant van de fracties van GL en WIJ. Ook de PvdA zal schoorvoetend instemmen met de kaderbrief. M.b.t. het spel, zoals het vanavond gespeeld is: ze hoopt dat het in de toekomst een iets leuker spel wordt, want dat verbindt mensen. Voetbal verbindt, zo zou het in de raad ook moeten zijn.

De voorzitter brengt het voorstel Kaderbrief 2019-2022 in stemming bij handopsteking. Hij constateert, dat het voorstel met algemene stemmen wordt aangenomen.

De voorzitter brengt motie **M2018-009 sociale energietransitie** in stemming bij handopsteking. Hij constateert, dat voor zijn de fracties van PvdA, GL, WIJ en D66. De overige fracties zijn tegen, waarmee de motie verworpen is.

De voorzitter brengt motie **M2018-010 integraal huisvestingsplan begin 2019 naar raad** in stemming bij handopsteking. Hij constateert, dat voor zijn de fracties van WIJ, GL en PvdA. De overige fracties zijn tegen, waarmee de motie verworpen is.

De voorzitter brengt motie **M2018-012 OZB** in stemming bij handopsteking. Hij constateert, dat voor zijn de fracties van WIJ, PvdA en Gl. De overige fracties zijn tegen, waarmee de motie verworpen is.

De voorzitter brengt motie **M2018-013 duurzaamheid** in stemming bij handopsteking. Hij constateert, dat voor zijn de fracties van D66, WIJ, GL en PvdA. De overige fracties zijn tegen, waarmee de motie verworpen is.

8. Hamerstukken:

8.a Bekrachten vertrouwelijkheid raad 12 juli 2018

8.b Benoeming en ontslag commissieleden

De voorzitter constateert, dat de raad akkoord gaat met de voorstellen.

9. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 22.00 uur onder dankzegging voor ieders inbreng. Hij wenst allen een goede zomer toe.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van

De griffier,

drs. Marijke Walhout

Verslag opgesteld door Marianne Jansen, Lothassa Secretarie, met behulp van geluidsopname.